

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vita P. Iacobi Laynis Secundi Societatis Iesv Generalis
Alphonsi item Salmeronis Vnius in primis decem Socijs**

Ribadeneyra, Pedro de

Coloniae Agrippinae, 1604

Nicolaus Gaudanus in Scotiam à Pontificè Internuncius mittitur. Cap. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11740

religionem in Britannia pessum dedit, insidijs petitus, Pontifice etiam euocante cessit, Lutetiam venit: inde Lugdunum pedes, tenui, ac pæne nullo viatico. Hic cum comite Hispano capitur, quod castra explorare dicerentur, instaurato rursus bello, Gallos inter, & Hispanos: Post, cognito societatis esse sacerdotes innocentia tuti, vinculis emissi, honorifice viatico adiuti, munificentia Turnonij Cardinalis Romam redeunt. Inde Collegia, cum imperio Præpositi, pedibus longo intervallo diffusa, obibat hilariter: inopiæ apprime studiosus, & modestiæ; sui que contemptor, egregius; quibus etiam artibus bonis, Gallis ciuibus suis præluxit, exemploque fuit. In lacrimis hic ferens, quæ post alij vberis messe collegerunt.

*Nicolaus Gaudanus in Scotiam à
Pontifice Nuncius mit-
titur.*

CAP. VI.

H s Galli.

Gallici tumultus alijs etiam
 provincijs, vt solet, turbas de-
 derunt, in his etiam Scotiae regno;
 quæ & ipsa insula Britannia Septen-
 trionem versus adiacet; Sæctarij e-
 nim sacra hic omnia de more profa-
 nabant; Regum auctoritate diminu-
 ta, ad se iura omnia per fas, nefasque
 rapuerant. Missus itaque è societate
 Pontificis iussu, Mariæ Reginae con-
 firmandæ, pijsque solandis Doctor
 Nicolaus Gaudanus, Barauus gente,
 Theologus pius iuxta, ac doctus, A-
 postolici Nunciij nomine. Maria e-
 nim, Francisco secunde Galliarum
 Rege coniuge, in ipso ætatis flore an-
 te diem extincto, anno 1561. in hæ-
 reditarium Scotiae regnum reuertit,
 sed tumultu, factionibus, ac seditio-
 nibus, hæreticorum opera, nimis
 turbatum: nullus vt Regum, Prin-
 cipumue respectus esset, Regia au-
 ctoritas, vel eo nomine quod Catho-
 licorum fidem amplexa retineret,
 decesserat, & pœne exoleuerat. Tan-
 tum enim abfuit, vt quæ votorum
 summa

1561.

summa erat antiquam insulanis Re-
 ligionem redhibere matrona quiue-
 rit, vt ne tuta quidem ab hæretico-
 rum tyrannide, atq; infidijs vixerit.
 Cuius vicem, re cognita, miseratus
 Pôtifex verè Pius. cômunis omnium
 communi in vrbe parens, in aduersis
 rebus, vltimisq; in terra finibus
 quando aliud nihil posset, vt tempo-
 ra erant peracerba, optimam Regi-
 nam solandam, confirmandamq;e
 censuit, sociorum opera. Si enim
 Præsulem, publicamq;e personam
 mitteret, non ignorabat fraudi illi,
 damnoq;e fore, nec admissuros, au-
 diturosq;e legatum Pontificium, tan-
 tum abest, vt dicto audientes futuri
 essent, qui à Deo, fideq;e turpiter
 descuerant. Delectus ad hanc Le-
 gationem clandestinam obeundam,
 è Sociorum corpore Nicolaus Gau-
 danus, prudens, rebusq;e gerendis
 idoneus, ac pius comes additus, vt
 linguę in primis, & locorum gnarus,
 & claro illic loco natus Edmundus
 Hayus societatis iam Sacerdos, Le-
 H 6 tham

tham mox secundo cursu, ventoque delati, qui Scotorū portus est: Commodum eodem Gulielmus Critonus appulerat, Scotus & ipse, & socijs nuper in Belgio clam aggregatus: negotiorum enim gratia in patriā traiecerat. Vix iam excensione in portum facta, rumor iam incerto auctore, de Gaudani aduentu prius increbuerat, quam ad Reginae aures accederet. Edixerant sectarij pro concione, præconum etiam Ministrorumque Satanæ voce, ut pestem, perniciemque sacrificuli, qui aduolasset, insulani fugerent. Deferenti nomen præmium magnum propositum; maius, qui viuum, vinctumque ad exquisita tormenta, necemque quaesitum sisteret. Tuto itaque sibi in aula esse non licere animaduertens Gaudanus, ad interiora Insulæ loca confugit, latendum dies aliquot ratus, apud Haij necessarios. Verum ne hic quidem periculi satis securus fuga se præripuit, stipatus Gulielmo Critonio qui & ipse emérito habitu, & linguæ,
loco-

locorumq; peritus esset, ne sociorum
 nostrorū esse in numero crederetur,
 fallere, ac latere promptius poterat.
 Tandem aliquando Reginam sine ar-
 bitris salutādi potestas Gaudano fuit,
 clam tamen hæreticis. Pontificiū hic
 diploma obtulit, hortatur verbis il-
 lius vt Catholicam fidem, & ipsa in
 aduersis constāter retineret, & si pos-
 set regno instauraret. Ei rei cœleste
 præsidium pollicetur, & humanum.
 Late legationem Regina accepit, gra-
 tiaq; Pontifici egit, quod sui memo-
 riam nō abiecisset. Virili ad hæc ani-
 mo, & supra ætatem, sexumq; forti
 Gaudano mandat, nuncius idem Pon-
 tifici hæc referret: constanter se, Deo
 bene iuuante, vt ad illā diem, reten-
 turam religionem Catholicam Ro-
 manam. Hæresibus vero, & reip. tu-
 multibus, quæ mala extinguere, &
 componere frustra tentasset, se de-
 sententia non abductum iri: atque
 adeo sperare, fore vt ijs magis, magis-
 que confirmaretur; virtus enim in in-
 firmitate perficitur. Addidit amplius
 paratam se etiam mortem pro ea ipsa
 religione

1587.

religione maiorum oppetere, quam vna cum nutricis lacte imbibisset, & vnam veram esse fidem, tutamq; salutis viam, aberrare cæteras, persuasum habere. De se itaque securo esse animo, communẽ Ecclesiæ parentem iubet. Tanta hæc vehementia virago dixit, vt Gaudanus merito admirabundus, ac pœne defixus obstupesceret. Eadem mox manu sua Pontifici datis ad eum literis, pollicita, etiam tum constantiæ signa dedit, quæ post re ipsa præstitit, cum anno 1587. barbara inmani, & post homines natos inaudita crudelitate, ab Isabella Anglorum Regina, amita, ob religionem maiorum defensam, carnificis Londinensis manu, proh dolor, iugulata Fodringtona in arce Martyrij palmam accepit. Episcopos quoque Gaudanus eodem astu, prudentiaque singulatim Pontificis verbis clam appellauit, Breuiaque (vt vocant) obtulit, quibus officij boni Pastoris, difficillimis illis temporibus admonerentur. Principibus item, & Dynastis, quos in religione maiorũ perseuera-

re con-

re cōstaret, auctor fuit, meminissent, qua de causa gladium portarent: putata pro Ecclesia, iustitiaq; tuēda, ostenderent cum res daret, constantes se militantis Ecclesie filios, Dei bella gerere velle. Mox mensibus aliquot ibi summo vitæ discrimine consumptis, cum spes nulla fructus reliqua esset, in Belgium Gaudanus reuertit, non minore, quam ingressus insulam erat, periculo; inuestigatibus sedulo sectarijs, ac ministris. Regina vero, instaurato iterum Tridenti Pij Quarti Pont. auspicijs Concilio, Patribus scripsit, quando, vt maxime pridē optarat, integrū sibi non esset, ab hereticis in regno oppressæ, Episcopos ad sacrosanctā synodum mittere, Legati vice functurū Carolū Cardinalē Lotharingiū, patruū suū: quæ pro se, ille spōderet, rata ea fore; seruaturā se religiose omnia, vt se dignum esset, quæ in Ecclesie Catholice sinu nata, atque educata creuisset. Ceterum socios nominis Jesu exinde sic dilexit, vt in custodia illa tetra, septemdecim, & sexcurrat, annorum, qua pia Regina indigne

indigne est habita, societatis sacerdotem consilijs semper adhibuerit, expurgandæ etiam conscientiæ, confessione criminum ante actæ vitæ, ad extremum vsq; vitæ spiritum. Hic in Gallia Belgicæ finibus, testis adhuc superstes est: qui ementiro sæculi habitu, vt tempora illa flagitabât, Quæstorî rationû Reginæ à secretis se fingebat quo tutior ad illam in vincula aditus pateret. Nunc ad Gallicas res redeamus.

[Gallici tumultus res compositæ.]

CAP. VII.

HAEC quidem tunc Gallicarum rerum facies miseranda, hi motus exstiterè, qui venti tametsi non omnino compositi; (id enim optare citius licebat, quam sperare) mitigati tamen magnam partem L A Y N I S opera, vigilantiaq; . Eo enim res tum euaserat, vt perduelles publice minari pijs rapinam, incendia, necem denique auderent: obsistète nemine: quod quorum id maxime intererat, Magistratus remp. moderantes, provinciâsq;